

FREQUENTLY ASKED QUESTIONS

**UPDATED
AUG 2024**

TWO-POT RETIREMENT SYSTEM

TSHIVENDA

national treasury

Department:
National Treasury
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SISITEME YA 'ZWIKWAMA ZWIVHILI' YA U NOTHA?

Sisiteme ya zwikwama zwivhili ndi tshanduko ine ya do tendela mirado ya tshikwama tsha u notha u bvisa tshipida tsha tshikwama tsha u notha phanda ha musu vha tshi notha, hu tshi khou vhulungwa tshipida tsha tshikwama tshine tshi nga swikelelwa musu vha tshi notha u itela u khwinisa mvelelo dza u notha. Izwi zwi amba uri mirado a yo ngo tea u litsha mushumo uri vha kone u swikelela tshipida tsha mbuelo ya musu vha na thaidzo kana mutsiko wa masheleni. Iyi tshanduko i do thoma u shuma nga la 1 Khubvumedzi 2024.

YO ITELWA VHAFHIO?

Sisiteme ntswa i do shuma kha mirado ya tshikwama tsha u notha tsha vhothe vhane vha khou badela tshelede ya u notha kha zwikwama zwothe zwa sekithara dza phuraivethe na dza muvhuso, nga nda ha pholisi dza kale kana pholisi dza tshikwama tsha u notha dza kale, kana zwikwama zwine zwa si vhe na mirado ine ya khou badela tshelede (sa zwikwama zwine zwa khou rengisiwa, zwikwama zwa mbuelo, zwikwama zwo valiwohona kana zwine zwa si tsha shuma, ndi uri a hu na tshelede ine ya khou dzehena), Vhathu vho nothaho na mirado ya tshikwama tsha u notha tsha muvhuso vhe vha vha vha na minwaha ya 55 na u ya ntha nga la 1 Thafamuhwe 2021 vhane vha si tode u vha tshipida tsha sisteme ya zwipida zwivhili zwa tshikwama a vha nga do katelwa.

SISITEME YA ZWIKWAMA ZWIVHILI?

Iyi sisteme yo itelwa u tikedza tshelede yo vhulungwaho ya u notha ya tshifhinga tshilapfu na u thusa mirado ya tshikwama ine ya vha na mutsiko wa zwa masheleni. Kha nyimele nnzhi,

zwikwama zwa u notha ndi yone ndaka i yothhe ine mirado ya tshikwama ya vha nayo. Kha sisiteme ya zwino, minwe mirado i litsha mushumo uri i kone u swikelela tshelede yavho ya u notha uri vha kone u badela zwikolodo zwavho, zwine zwa vha khombo u ya nga mbetshelo ya ikonomi, ya nzudzanyo ya masheleni na u notha. Sisteme ya zwikwama zwivhili yo itelwa u thusa mirado nga masheleni musu vha kha nyimele i kondaho ya zwa masheleni nga u vha tendela u swikelela tshipida tsha tshelede yo vhulungwaho phanda ha musu vha tshi notha. Mirado i khou eletshedzwa uri i shumise tshelede yo vhulungwaho zwavhudi nahone musu vha tshi toda tshelede nga u tavhanya. Nahone, zwa ndeme ndi zwa uri zwi dovha hafhu zwa tsireledza tshelede kana masheleni ane a do shumiselwa u notha.

I DO SHUMA HANI?

Aya maitele a bveledza "tshikwama tsha u vhulunga tshelede", na "tshikwama tsha u notha" na "tshikwama tsha tshelede ya u notha u swika nga duvha le ya isiwa kha tshikwama tshiswa". Ndi "tshipida tsha u vhulunga tshelede" na "tshipida tsha u notha" fhedzi zwine zwi nga wana zwibviswa zwa u notha u bva nga datumu ye zwa thoma u shuma na u ya phanda. Tshipida tsha tshelede ya u notha u swika nga duvha le ya iswa kha tshikwama tshiswa tshi do vhulunga mbuelo dza u notha dzo kuvhanganywaho phanda ha datumu ya u thoma u shuma. Hu do belwa phanda na u dzhenisa nyaluwo ya vhubindudzi.

U bva nga la 1 Khubvumedzi 2024, zwibviswa kana tshelede ya u notha i do patulukanywa nga tshikwama tsha u notha kana tsha phensheni ya bva zwikwama zwivhili zwine ha vha tshikwama tsha u vhulunga na tshikwama tsha u notha kana tsha phensheni. Reshio ya 1/3 (nthihi tshararu) ya thanganyeloge ya zwibviswa zwavho i do ya kha tshikwama tsha u vhulunga hone 2/3 (two-third) (mbili tshararu) ya thanganyeloge ya zwibviswa kana tshelede ine ya badelwa i do ya kha tshikwama tsha u notha.

Sa tsumbo, Arali zwibviswa kana tshelede ine ya badelwa ya u notha ya muthu A nga la Khubvumedzi 2024 ha vha hu R900 nga nwedzi, R300 i do ya kha tshikwama tsha u vhulunga hone R600 i tshi do ya kha tshikwama tsha u notha. Kha iyi tsumbo, Muthu A a nga kuvhanganya R3 600 kha tshikwama tsha u vhulunga nga tshifhinga tsha minwedzi ya 12. Muthu A u do kona u bvisa tshelede inwe na inwe kha tshikwama tsha u vhulunga, tenda tshelede ine ya do bviswa ya vha i tshi fhira R2 000 nahone vha vha vha songo bvisa tshelede kha minwaha ya 12 yo fhiraho. Muthu ho ngo tea u bvisa tshelede u bva kha tshikwama tsha tshelede yo vhulungwaho nweha muinwe na muinwe. Tshelede ya akhaunthu i do di dzula i hone na minwaha i tevhelaho nahone a i nga thekisiwi u swikela vha tshi i bvisa.

The savings component will be accessible at any Tshikwama tsha tshelede yo vhulungwaho tshi do swikelelwa tshifhinga tshinwe na tshinwe, nahone tshelede ine ya bviswa ya fhasisa i tea u vha R2 000 nahone hu nga bviswa tshelede luthihi nga tshifhinga tsha minwedzi ya 12 (nwaha wa muthelo). Tshelede yo bviswaho i do thekisiwa u ya nga muthelo wa mbuelo wa muthu. A hu na mukano wa gumofulu la tshelede ine ya tea u bviswa kha tshikwama tsha u vhulunga tshelede.

A vha nga koni u swikelela tshipida tsha u notha musi muthu o litsha mushumo nahone a nga i swikelela fhedzi musi o notha. Izwi zwi amba uri i do dzula yo ralo u swikela tshifhinga tsha u notha kana phensheni. Nyimele dza u pandelwa mushumoni dzi do kwamiwa kha linwe liga la aya maitele a tshanduko.

Ndeme ya u notha kana phensheni yo kuvhanganywaho u bva nga la 31st Thangule 2024, ine ya vhidzwa “tshikwama tsha tshelede ya u notha u swika nga duvha le ya isiwa kha tshikwama tshiswa”, fhedzi a hu nga do tangananedzwa zwiinwe zwibviswa kana tshelede nga tshikwama tsha u notha”, fhedzi i do bindudzwa nga tshikwama tsha u notha. Arali zwa itea vha litsha mushumo tshifhingani tshi daho, pfanelo ine vha vha nayo ya u swikelela itshi tshikwama kana u i fhirisela kha tshikwama tsha u vhulunga i do dzula yo ralo.

TSHELEDE YO DZHENISWAHO KHA TSHIKWAMA TSHA TSHELEDE YA U NOTHA U SWIKA NGA DUVHA LE YA ISIWA KHA TSHIKWAMA TSHISWA I DO VHA NA NZWALELO?

Ee, tshikwama tsha u vhulunga ine na vha na pfanelo ya u i do vha na mbuelo dza tshikwama. A hu nga do vha zwibviswa kana tshelede ine ya do badelwa ya mura do ya u dadzisa kha itshi tshikwama.

NAA NDI NGA KONA U I SWIKELELA NA ZWENEZWO (TSHELEDE YA U THOMA TSHIKWAMA)?

U bva kha ndeme ya tshikwama nga la 31 Thangule, 10% kana R30 000, inwe na inwe ine ya vha fhasi, i do dzheniswa kha tshikwama tsha u vhulunga. Izwi zwi vhidzwa tshelede ya u thoma tshikwama. I do dzheniswa luthihi musi sisteme ya zwikwama zwivhili zwa tshikwama i tshi thoma

nahone i nga si tsha dzheniswa kha minwaha i tevhelaho.

Sa tsumbo, arali vha na ndeme ya tshikwama ya R200 000 nga la 31 Thangule 2024 tshelede ya u thoma hu do vha R20 000 (ine ya vha 10% ya R200 000).

Arali muraḁo a na ndeme ya tshikwama ya R750 000 kha tshikwama tsha u notha u swikela nga duvha le ya iswa kha tshikwama tshiswa, tshelede ya u thoma hu do vha R30 000, sa izwi 10% ya R750 000 i tshi fhira mukano wa R30 000. Naho R750 000 hu 10% - i do guma kha R30 000.

MIRADO I DO TENDELWA U BVIŠA TŠHELEDE NA ZWENEZWO NGA LA 1 KHUBVUMEDZI?

A zwi nga konadzei uri zwikwama zwi badele tshelede ine ya do bviswa na zwenezwo musu sisteme ya zwikwama zwivhili i tshi thoma u shuma nga la 1 Khubvumedzi. Sisteme ya zwikwama zwivhili i do thoma u shuma nga datumu yeneyo; naho zwo ralo, hu tea u thoma ha vha na maga o vhalaho ane a tea u itiwa u thoma. Murekanyo wa tshelede ya u thoma, une wa sumbedza uri tshelede ya u thoma ine ya do netshedzwa kha tshikwama tsha u vhulunga u do itiwa hu tshi khou shumiswa ndeme mafheloni a Thangule. Zwikwama zwi do tea u tšanganedza, u khwaṭhisedza na u dzudzanya mbilo dza u bvisa dzo tšanganedzwaho.

Zwikwama zwi dovha hafhu zwa toḁa u khwinisa milayo yazwo na u tendelwa kana u tšanganedzwa

nga Vhulanguli ha u Tshimbidza Sekithara ya zwa Masheleni phanda ha musu sisteme ntswa i tshi thoma u shuma. Tshiṇwe hafhu, sisteme ntswa i tea u vha yo no vha hone u tendela u bviswa honoho ha ṇwaha nga ṇwaha nga zwoṭhe tshikwama na SARS.

NAA 10% KANA R30 000 ZWI DO VHA ZWA ṆWAHA MŪṆWE NA MŪṆWE?

Hai. 10% u swika kha R30 000 A SI tshelede ine ya do bviswa ya nṯhesa kana ya gumofulu ya ṇwaha nga ṇwaha ine ya do fhiriselwa kha tshikwama tsha u vhulunga.

NAA ARLI MURADO WA TSHIKWAMA Â SI BVIŠE TSHELEDE KANA ZWIBVISWA U DO LOZWA TSHELEDE ÂAWE?

Hai. Arali muraḁo wa tshikwama a nga nanga u sa bvisa tshelede kana zwibviswa u bva kha tshikwama tsha u vhulunga, tshikwama tshi do bvela phanda na u engedzea kana u hula. U bviswa ha tshelede ifhio kana ifhio hu nga itiwa musu muraḁo u tshi funa u ita ngauralo. Tshikwama tsha u vhulunga tshi nga kha ḁi dzula tsho ralo u swikela tshifhinga tsha u notha hune vha do i bvisa i nnzhi nga khathihi.

NAA HU NA GUMOFULU YA TSHELEDE INE YA BVISIWA KANA MUKANO?

Hai. Hu nga bvisiwa tshelede inwe na inwe u bva kha tshikwama tsha u vhulunga, fhedzi a yo ngo tea u vha fhasi ha R2000. Tshelede i bviswa luthihi nga inwaha wa muthelo nahone i a thekisiwa zwo disendeka nga phesenthe ya muthelo wa mbuelo u ya nga khethekanyo ya vhatheli.

MAITELE A U BVISA TSHELEDE NDI AFHIO?

Mirado ya tshikwama tsha u notha i tea u ita khumbelo thwii kha tshikwama tshayo malugana na maitele a u bvisa tshelede.

HU BVELELA MINI ARLI MURADO WO LITSHA MUSHUMO?

Milayo ya kale i do shuma kha tshelede yo kuvhanganywaho ya u notha phanda ha la 1 Khubvumedzi 2024. Naho zwo ralo, murado u na pfanelo ya u swikelela tshelede yo vhlungwaho ya u notha nga vhudalo (ine ya do vha yo kuvhanganywa phanda ha la 1 Khubvumedzi 2024) musi a tshi litsha mushumo – iyi tshelede i nga dzhiwa sa kheshe (ine ya do thekisiwa) kana ya dzheniswa kha tshinwe tshikwama tsha u notha. Murado u nga dovha hafhu wa swikelela tshelede ine ya vha kha tshikwama tsha u vhulunga nga murahu ha musi vho litsha mushumo. A vha nga koni u swikelela tshikwama tsha u notha musi vho litsha mushumo.

HU BVELELA MINI ARALI HU TSHI VHA NA THALANO?

Ndaela dza thalano dzi do bvela phanda u shumiswa kha tshelede ya u notha ya mirado yotho. Zwi amba uri mbilo ya ndaela ya thalano i do itiwa nga u lingana kha zwikwama zwothe zwine murado a vha nazwo. Ndi zwa ndeme uri tshikwama tshi divhadzwe arali maitele a thalano o no thomiwa.

NAA TSHIKWAMA TSHA U VHULUNGA TSHI DO VHA NA NZWALELO?

Ee, tshelede ya tshikwama tsha u vhulunga i do vha na mbuelo zwi tshi ya ngauri yo bindudzwa lwa tshifhinga tshingafhani.

ZWI KWAMA HANI MIRADO YA TSHIKWAMA TSHA U NOTHA TSHA MUVHUSO VHANE VHA VHA VHA NA MINWAHA YA 55 KANA U YA NTHA NGA LA THAFAMUHWE 2021?

Iyi mirado a i nga do katelwa kha sisteme ya zwikwama zwivhili, fhedzi vha nga dzhenelela arali vha tshi funa. Vha nga ita ngauralo nga u ita khumbelo kha tshikwama tsha u notha tsha muvhuso (tshikwama tsha providente). Arali vha

nanga u vha kha sisteme ya zwiqwama zwiqhili,
vha nga si tsha kona u shandukisa tsheo.

TSHELEDE YA U THOMA YA MIRADO YA TSHIKWAMA TSHA U NOTHA TSHA MUVHUSO YA VHANE VHA VHA FHASI HA MINWAHA YA 55 NGA 2021 I DO BVA NGAFHI?

Malugana na mirado ya tshikwama tsha u notha
tsha muvhuso vhane vha vha na minwaha ya fhasi
ha ya 55 u bva nga la 1 Thafamuhwe 2021, tshelede
ya u thoma i do dzhiwa nga u lingana u bva kha
tshikwama tsha tshelede ya u notha yotthe yo
vhulungwaho u swika nga 2021 na kha tshelede
yotthe ya tshikwama tsha u notha kana phensheni.

HU TEVHELA MINI KHA MAITELE?

Zwino ngauri milayotibe mivhili (ine ya vha
Mulayotibe wa Khwiniso ya Zwiqwama zwa
Phensheni/U notha na Mulayotibe wa Khwiniso
ya Milayo) yo sainiwa u vha mulayo nga
Phuresidennde, zwiqwama zwa u notha kana
phensheni zwi tea u ita khumbelo malugana na
khwiniso dza milayo kha Ndangulo ya Vhudifari
kha Sekithara ya zwa Masheleni na u shandukisa
sisteme dzavho malugana na u shumisa zwiqwama
zwiqhili u bva nga la 1 Khubvumedzi 2024.
Zwiqwama hafhu zwi do davhidzana na mirado
yazwo uri u bviswa ha tshelede kha zwiqwama
zwa u vhulunga hu do dzudzanywa hani.

ZWINE VHA TEA U ZWI ITA?

1. Vha khou humbelwa uri vha khwaṭhisedze
uri tshikwama tsha u notha tshi na
zwidodombedzwa zwavho zwa vhukwamani.
Izwi ndi zwa ndeme uri vha kone u vha
kwama nga ha tshanduko.
2. Vha dzule vho lavhelesa vhudavhidzani
ha u bva kha mulangi wa tshikwama tsha
u notha kana dziṭhirasithii sa izwi vha tshi
tea u davhidzana na mirado malugana na u
thoma u shuma ha tshanduko.
3. Vha tea u humbula zwavhuḍi nga ha khetho
dzavho vha dovhe vha ṭode ngeletshedzo
kha vhaeletshedzi vha zwa masheleni vho
tendelwaho.
4. Wanani ndivho dza u vhulunga lwa tshifhinga
tshilapfu nahone vha dzudzanyele
vhumatshelo havho – nahone vha lingedze
u vhulunga nga hune vha nga kona musi vha
tshi kona. Zwiitei zwi songo lavhelelwaho
zwi nga amba uri vha tea u shandukisa
nzudzanyo. Vha do vha na tshanduko nnzhi
dzi sa fani na dza tshifhinga tsho fhiraho
– fhedzi izwi zwi ṭoda vhuḍifhinduleli ha u
ḍitsireledza zwino na kha vhumatshelo.
5. Arali vha muraḍo wa tshikwama tsha
muvhuso we a vha a na minwaha ine ya fhira
55 nga la 1 Thafamuhwe 2021, vha do tea u
dzudzanya zwibviswa zwavho kana tshelede
ine vha i badela uri zwi tshimbilelane na
sisteme ya zwiqwama zwiqhili.
6. Arali vho vha vha tshi khou badela tshelede
kha tshikwama tsha u notha lwa minwaha
yo vhalaho, vha nga kona u bvisa tshelede
kha tshelede ya u thoma musi tshi tshi
thoma u shuma. Vha songo dzhia tsheo vha
songo thoma vha humbula malugana na u
bvisa tshelede. Zwi nga vha kunga u bvisa
tshelede nga u ṭavhanya nga hune zwi nga
konadzea – fhedzi vha elelwe uri vha do
vha vha tshi khou fhungudza tshelede ya
tshikwama tsha u notha na nzwalelo yayo.
Nahone arali vha thoma vha ima u bvisa
tshelede kha tshikwama tsha u vhulunga,
vha do badela muthelo wa fhasi.
7. Vha humbule nga ha uri vha ṭoda u isa

- tshelede ya u bva kha tshikwama tsha u vhulunga ya ya kha tshikwama tsha u notha.
8. Vha songo tenda u kombetshedzwa u ita tshithu tshine vha si tshi fune. Naho zwi zwavhuḽi u thusa vhathu musi vha tshi kona, vho shuma nga maanda u vhulungela u notha – na uri ndi khwine tshikwama tsha dzula tsho bindudzwa.
9. Arali vha tshi ṱoḽa thuso fhedzi vha sa ḽivhi uri vha nga thoma ngafhi, vha kwame tshikwama tsha u notha.

VHA DO WANA HANI MAṼWE MAFHUNGO

